

Světová literatura po roce 1945

Témata a směry světové literatury po roce 1945

- 1) **Odras války a holocaustu**
- 2) **Existencialismus** – obraz krize měšťanské společnosti
- 3) **Neorealismus** – objevuje se hlavně v italské próze a filmu, hlavně ve 40. letech (režisér Federico Fellini)
= návrat k realismu (život obyčejných lidí, zobrazit skutečnost)
- 4) tzv. **Beatníci** (beat generation) – vznikalo v americké literatuře, hlavně tuláci, vysmívali se morálce, pokrytectví, konzumní společnosti, byli velice výstřední, např. Jack Kerouac
- 5) **Nový román** = antiromán; oslabení příběhu, tradičních postav, popis jevů bez příčinných souvislostí a následností, opakování určitých dějových souvislostí, experiment s jazykem
- 6) **Absurdní drama** = antidrama; člověk je zachycen v situaci úzkosti, osamělosti, bez moci, bez schopnosti komunikovat, stereotyp, degradace
- 7) **Magický realismus** = stírá hranice mezi snem, fantazií a skutečností
- 8) **Postmodernismus** – neguje avantgardní směry a experimenty, obrací se k tradici
- 9) **Literatura sci-fi + Fantasy literatura** – např. Tolkien

Francie

Jacques Prévert (1900-1977)

- básník, herec, dramatik, režisér a výtvarník
- inspiroval se surrealistickou poetikou
- sbírky: „Slova“
- „Děšť a pěkné počasí“
- „Haraburdí“
- „Slunce noci“

Jean-Paul Sartre (1905-1980) /sártr/

- filozof a spisovatel, představitel existencialismu
- vyjadřoval pocity člověka bojujícího proti pocitům úzkosti a beznaděje, zabýval se hledáním osobní svobody člověka a sociálně spravedlivé společnosti
- psal filozofické úvahy a dramata : „Bytí a nicota“
- vzpomínkové eseje: „Slova“
- dramata: „Špinavé ruce“
- povídky: „Zed“
- romány: „Hnus“

Albert Camus (1913-1960) /kami/

- nositel Nobelovy ceny, tématem jeho tvorby je poznání, vědění, vyvození důsledků z poznání,

absurdita lidské existence, **existencialismus**

- slavný románem: „**Cizinec**“

- děj se odehrává v Alžírsku, Mersault zastřelí na pláži Araba a je vězněn a odsouzen k smrti, ve vězení přemýšlí o smyslu života

Alain Robbe-Grillet (*1922)

- součástí textu úvahy a reflexe o psaní, určité pasáže se často opakovaly

- autor „nových románů“: „**Gumy**“ – tragédie, výklady smrti bankovního

- úředníka, nakonec je vrahem sám detektiv

„**Žárlivost**“

Itálie

Alberto Moravia (1907-1990) – neorealismus

- autor mimořádně úspěšných knih, postavy jeho románů a povídek trpí neschopností navázat autentické vztahy a prožívají hlubokou deziluzi, odcizení

- řada jeho románů a povídek byla zfilmována

- romány: „**Římanka**“

- hlavní hrdinkou je prostá dívka Adriana, která žije jen se svou maminkou, žíví se jako modelka, malíři ji malují. Seznámí se s dívkou Giselou, která se z ní snaží udělat prostitutku. A to se jí i povede. Adriana si má vzít Gina, ale poté co zjistí, že Gino má rodinu, ze svatby sejde a Adriana se stýká s muži za peníze. Po nějaké době se seznámí s Minem, do kterého se zamiluje, on je k ní ale pořád chladný, sice se s ní rád stýká, ale ona má pocit že ji nemiluje jako ona jeho. Mino je odpůrcem politiky, zradí sám sebe a spáchá sebevraždu. Adriana zůstává opět sama a s dítětem, které čeká se rozhodne začít nový život.

„**Pohrdání**“

„**Horalka**“

- žena se svou dcerou prchá pryč na venkov, ztratí přátele, obě dvě jsou znásilněny vojáky, snaží se na nepříjemný zážitek zapomenout

„**Nuda**“

Umberto Eco (1932)

- vědec, estetik a sémiolog (=teorie znaku), řadí se do postmodernismu

- román: „**Jméno růže**“

- dílo se stalo přes svou složitost a náročnost bestsellerem

- benediktýn Areo z Melku vzpomíná na události r. 1327

- ráz historické detektivky, pochmurná scénérie připomíná gotický román, objevuje se i milostný motiv

Rusko

Boris Pasternak (1890-1960)

- román: „**Doktor Živago**“

- zachycuje Rusko od západu na východ v časovém rozpětí od počátku století do 2. světové války, kritický obraz stalinismu

Alexandr Solženicyn (1918)

- autor románu „**Souostroví Gulag**“ (rozsáhlá trilogie o sovětských koncentračních táborech)

- dostal Nobelovu cenu, byl to sovětský disident, publikoval v samizdatu

Čingiz Ajtmatov (1928)

- romány: „**Stanice Bouřná**“

„Popraviště“

- řadíme ho k magickému realismu

Anglie

Graham Green (1904-1991)

- politický thriller, špionážní román
- napínavý děj, prostředí kolonií a třetího světa, např. „**Tichý Američan**“ (triller)

George Orwell (1903-1950)

- mezi jeho vrcholná díla patří: „**Farma zvířat**“
- alegorická románová bajka, varuje před násilím, despotizmem a totalitou

„1984“

John Ronald Reuel Tolkien (1892-1977)

- vytvářel umělé jazyky
- autor fantastické literatury: „**Hobit**“
- trilogie: „**Pán prstenů**“

Německo

Anna Seghersová (1900-1983) /segrsová/

- romány: „**Sedmý kříž**“ – antifašistický román, útěk 7 vězňů
- ### **„Tranzit“**

Günter Grass (1927)

- získal Nobelovu cenu (1999) za román: „**Plechový bubínek**“
- hlavní hrdinou je Oskar, chovanec blázince
- jde o společenskokritický a současně psychologický a historický obraz německé společnosti
- novela: „**Kočka a myš**“

„Potkanka“

Christiana F.

- knížka o drogové závislosti: „**My děti ze stanice ZOO**“

Max Frisch (1911-1991)

- autor románu: „**Homo Faber**“ – rozpor racionalistického myšlení a složek lidské existence

„Stiller“

„Andorra“

Friedrich Dürrenmatt (1921-1990)

- psal absurdní dramata, nejznámějšími hrami jsou „**Návštěva staré dámy**“
- tragická komedie, o moci peněz
- hra: „**Fyzikové**“
- odehrává se v psychiatrické léčebně, hlavní myšlenkou je nakolik je nebezpečné zneužít vynálezy vědců

USA

William Styron (1925)

- psychologický román: „**Sophiina volba**“
- milenecký pár, schizofrenický Žid Nathan a Polka Sophie, která přežila Osvětim a musela se rozhodnout, které z jejích dětí má jít do plynu a které bude žít dál

Allen Ginsberg (1926-1997)

- generace beatníků
- básník, zabývá se židovskou a buddhistickou meditativní filozofií, kritizuje americkou společnost
- „**Kvílení**“
- „**Kadiš a jiné básně**“ – elegie

Vladimír Nabokov (1899-1977)

- ruský emigrant žijící v Americe
- román: „**Lolita**“
- psychologie muže, který si sexuálně zahrává s nezletilou dívkou, vyzrálé ženy ho nepřitahují, ožení se ale není šťastný, rozvede se, odstěhuje se, pozoruje dvanáctiletou dívku Doloros, ona ho obdivuje, její matka se snaží, aby se nestýkali, po její smrti se stanou milenci, on na ní začíná žárlit a je na ní vázaný. Jejich vztah skončí, protože se ona ožení, nakonec se ale po několika letech setkají. Humbert umírá ve vězení.

John Irving (1942)

- narodil se ve státě New Hampshire, je nemanželským dítětem, byl na zahraničních studiích ve Vídni
- jeho nejslavnější kniha: „**Svět podle Garpa**“
- další romány: „**Rok vdovou**“
- „**Hotel v New Hampshire**“ – láska k medvědům, k cirkusu
- „**Pravidla moštárny**“ – řeší otázku potratů
- „**Dokud tě nenajdu**“

Artur Hailey (1920 – 2004)

- autor světoznámých bestsellerů „**Letiště**“
- „**Kola**“
- „**Hotel**“

Mika Waltari

- Finsko
- „**Egypt’an Sinuhet**“
- hl. hrdina uctíval jediného boha, působil jako zaopatřovač mrtvol, velmi rychle zbohatl ...